

29.09.23р. 15гр. укр. мова

Доброго дня! Тема уроку. Уживання числівників на позначення часу та дат

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

Теоретична частина

Експрес-урок – Час О.Авраменко

<https://www.youtube.com/watch?v=zaTRsN-S5yg&t=2s>

Числівники на позначення дат

Для позначення дат в українській мові використовуються **порядкові числівники у сполученні з іменниками в Р.в. одн.** Числівники у таких словосполученнях відмінюються, а іменники — назви місяців — ні: *першого січня, по перше січня, до першого січня; друге лютого, другого лютого, до другого лютого.*

Для позначення **знаменних дат** порядковий числівник пишеться з великої літери: *Перше травня; з Восьмим березня.*

Якщо ж порядковий числівник у складній назві пишеться **цифрою**, то назву місяця треба писати з **великої літери**: *1 Травня, 8 Березня.*

Числівники на позначення часу

Години в українській мові – жіночого роду і для **позначення часу** слід використовувати **порядкові числівники**, які відповідають на питання «**котра?**»: *котра година? – одинадцята, друга, двадцять третя.*

Хвилини і секунди позначаються **кількісними числівниками**, що відповідають на питання «**скільки?**»: *котра година? – четверта година двадцять хвилин.*

Якщо тобі потрібно сказати точний час (без хвилин), то слід використовувати прийменники **О** чи **ОБ**: *о третій годині, об одинадцятій годині.*

Для позначення **половини** використовуємо прийменник **НА**: *пів на десяту, опів на сьому.*

Називаючи точний час із хвилинами, слід пам'ятати, що **до 30 хвилин** треба вживати прийменник **НА** або **ПО**, а **після 30 хвилин** – прийменник **ЗА** або **ДО**.

15 хвилин — **чверть години**, тому можливими є варіанти: *чверть по десятій або чверть на одинадцятую.* **30 хвилин** — **пів години**, тому можливим є варіант: *десята година тридцять хвилин або пів на одинадцятую.*

ПІСЛЯ 30 ХВ.

ДО 30 ХВ.

десять
(хвилин)
ДО СЬОМОЇ

06:50

**ДО
ЗА**

за десять
(хвилин)
сьома

+ шоста година п'ятдесят хвилин

vk.com/ganna_videorepetitor

п'ять (хвилин)
ПО ДРУГІЙ
(чотирнадцятій)

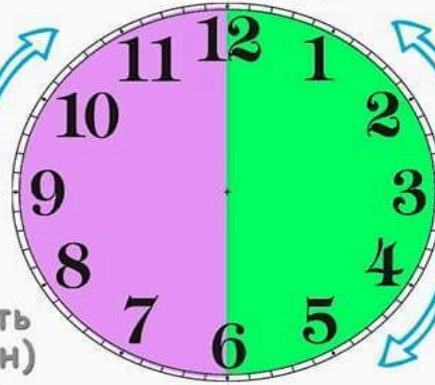
14:05

**ПО
НА**

п'ять (хвилин)
на третю
(п'ятнадцяту)

+ чотирнадцята година п'ять хвилин

+ друга година п'ять хвилин

Вживання числівників на позначення часу

Котра година?

порядковий числівник ж.р. + слово "година" в ж.р.

друга година (14.00)
одинадцята година рівно (11.00)

години з хвилинами (з 12.31 до 12.59):
"за" + порядковий числівник ж.р. у Н.в.

11.55 - за п'ять дванадцята
12.35 - за двадцять п'ять перша
18.40 - за двадцять сьома

О котрій годині?

о(об) + порядковий числівник ж.р. в М.в.

о 12.00 - о дванадцятій (годині)
об 11.00 - об одинадцятій (годині)

години і 30 хвилин:
половина, пів на + порядковий числівник в Р.в. чи З.в.

11.30 - пів на дванадцятю

прийменник "о" вживається з порядковим числівником із початковим приголосним звуженом, "об" - з порядковим числівником із початковим голосним звуженом

НЕ МОЖНА:
пів першої;
вісім двадцять п'ять;
без десяти восьма;
п'ять хвилин восьмої;
в десятій годині

години з хвилинами (12.01 до 12.29):
кількість хвилин + по + порядковий числівник

10.10 - десять хвилин по одинадцятій
11.15 - п'ятнадцять хвилин (чверть) на дванадцятю

ЧАСТИНИ ДОБИ

ранок - 4.00 - 8.00

полудень - 12.00

вечір - 18.00 - 23.00

північ - 24.00

день - 9.00 - 17.00

ніч - 01.00 - 03.00

Перегляньте відео «Вживання числівників на позначення часу».

Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Vd_la7tOfrg (Підготовка до ЗНО) або <https://www.youtube.com/watch?v=1GAJ4Oc-vnY> (Автор Олег Вербовий).

Практична частина

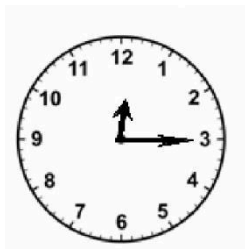
1. Гра «Якщо на годиннику...» (укажіть котра година).

Перевірте правильність виконання завдання за QR-код.

12.40

12.15

13.53

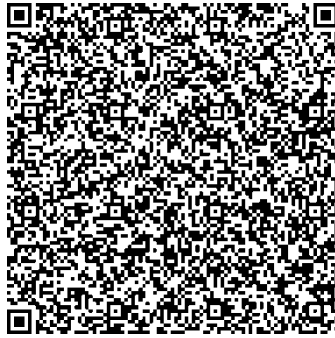
19.00

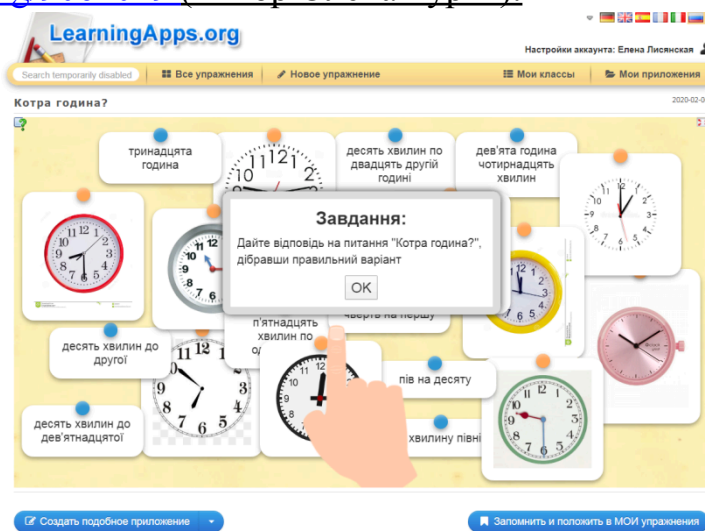
2. Відредагуйте записку хлопчика, яку він передав своєю сестричкою мамі.

Мама! Я сьогодні буду пізніше – десь в вісім годин. Уроки в мене закінчують в час двадцять. Потом заняття в кружках – десь до п'яти годин. Близько шести у мене здибанка з братом Віталіка. він обіцяв пренести міні на обмін шіснадцять нових вкладишів. Якраз після цього я вспіну попасти на автобус що відправляється в сім двадцять. Пока!

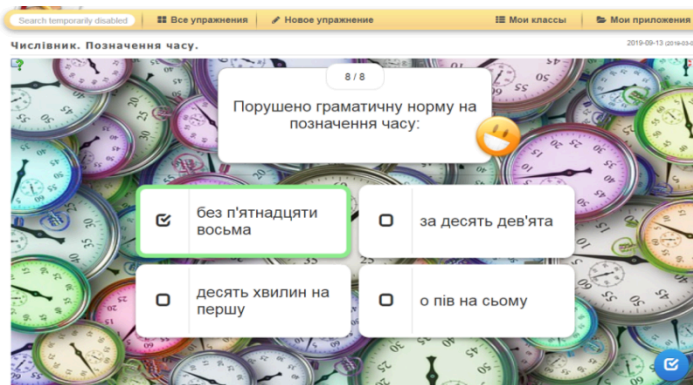
Перевірте правильність виконання завдання за QR-код.

3. З'ясуйте, котра година. Режим доступу: <https://learningapps.org/9062049> (Автор Олена Буряк).

4. Знайдіть помилку при творенні числівників на позначення часу. Режим доступу: <https://learningapps.org/6741792> (Автор galinaromanivna)

БЛОК КОНТРОЛЮ

1. Питання для самоконтролю.

- Якого числівники вживаються на позначення годин в українській мові ?
- А на позначення хвилин та секунд?
- Яке питання доцільно ставити, якщо ви хочете запитати про час?

- За допомогою яких прийменників позначається час до 30 хвили? А після 30-ти?
- Які слова можуть вживатися замість 15 та 30 хвилин?
- Які особливості вживання числівників на позначення дат?

2. **Виконайте тестування «Числівники на позначення часу і дат».** Режим доступу: <https://naurok.com.ua/test/start/225727> (Автор Лисянська О.)

Домашнє завдання

Вправа 141- 146, с. 46 підручник Н.Голуб. Українська мова 11 кл.. – К., 2019.